

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar

TANTÁRGYI PROGRAM

1. **A tantárgy kódja:** HHTFBBFK001K_A
2. **A tantárgy megnevezése (magyarul):** Filozófia-, kultúrtörténet és katonai kultúraismeret
3. **A tantárgy megnevezése (angolul):** History of Philosophy and Culture, and Military Culture
4. **Kreditérték:** 4 kredit
5. **A szak(ok), szakirányok megnevezése (ahol oktatják):** katonai vezető alapképzési szak
6. **Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Katonai Vezetőképző Intézet, Hadtörténelem, Filozófia- és Kultúrtörténeti Tanszék
7. **A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** dr. Boda Mihály PhD, egyetemi adjunktus
8. **A tantárgy oktatói:** a tárgyfelelős és dr. Szak Andrea PhD, egyetemi tanársegéd
9. **A tanórák száma (előadás+gyakorlat)**
  - 9.1. összes óraszám:
    - 9.1.1. Nappali munkarend: 60
  - 9.2. heti óraszám nappali munkarend: 4
10. **A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A kurzus célja a hallgatók megismertetése a tágabb emberi kultúra fogalmaival és történetével, ezen belül a filozófia, az etika és a kommunikáció fogalmaival és történetével; tovább a hallgatók megismertetése a katonai kultúra fogalmaival és történetével, ezen belül a katonai etika és a katonai kommunikáció fogalmaival és történetével.
11. **A tantárgy szakmai tartalma (angolul):** The course aims to get students acquainted with concepts and history of broad human culture including concepts and history of philosophy, ethics and communication; furthermore, the course aims to get students acquainted with concepts and history of military culture including military ethics and military communication.
12. **Elérendő kompetenciák (magyarul):**
 Tudás:
  - az etikai és a katonai etikai nézőpont elkerülhetetlensége és haszna;
  - a háború indításának és viselésének alapvető erkölcsi és morális céljai;
  - a katonai erények és mibenlétük;
  - a háború megítélésének lehetséges nézőpontjai;
  - az igazságos háború koncepciói a világtörténelemben;
  - az igazságos háború mai NATO-kompatibilis koncepciója;

- a viselkedéskultúra eredetét, átfogó története;
- a hivatásos katonával szemben támasztott, társadalmi elvárásoknak megfelelő, legalapvetőbb viselkedési normák, szabályok.

Képesség:

A hallgatók képesek:

- elemezni az emberi jelentőséggel rendelkező eseteket erkölcsi és morális szempontból;
- elemezni a katonai jelentőséggel rendelkező eseteket erkölcsi és morális szempontból;
- tiszthez méltó módon viselkedni.

Attitűd:

- Megosztják erkölcsi és morális tudásukat és tapasztalataikat a hazai és szövetséges országbeli társaikkal.

13. Elérendő kompetenciák (angolul):

Knowledge:

- the imperative and usefulness of moral viewpoint;
- basic moral aims of unleashing and waging war;
- the list and nature of military virtues;
- possible viewpoints of moral judgement of war;
- forms of just war theories in world history;
- contemporary and NATO-compatible form of just war theory;
- the origin and history of culture of compartment;
- norms of conduct of professional soldiers.

Capabilities:

Students have abilities to analyse of

- cases with broader human relevance from the moral point of view;
- cases with military relevance from the moral point of view.

Attitudes:

- Students share their moral knowledge and experiences with their mates of the home army and the alliance army.

14. Előtanulmányi kötelezettségek: nincsenek

15. A tantárgy tematikája:

15.1. Etikai bevezetés.

15.2. Katonai etikai bevezetés.

15.3. Haza, magyar haza, magyar nemzet fogalma(i).

15.4. Emberi jogok.

15.5. Katonai erények 1-3.

15.6. A háború morális megítélésének típusai.

- 15.7. A háború ideológiái a világtörténelemben.
- 15.8. Az igazságos háború elméletének története.
- 15.9. Az igazságos háború kortárs elmélete 1-3.
- 15.10. A terrorizmus és a terrorizmus elleni háború morális megítélése.
- 15.11. A békefenntartás morális megítélése.
- 15.12. A közvetlen emberi kommunikáció csatornáit, a verbális, nonverbális csatornák legfőbb jellemzőit, fajtáit.
- 15.13. A személyközi kommunikáció típusai, a verbális kommunikáció fajtái, folyamata, jellemzői.
- 15.14. A nonverbális kommunikáció sajátosságai. A tér jelentősége, a proxemika szerepe a kommunikációban.
- 15.15. A társadalmi kapcsolataink eredete, a viselkedéskultúra alapjai. A jog, az erkölcs, az érintkezési-és illemszabályok legalapvetőbb összefüggései. A legfontosabb fogalmak, az illemszabályok, az etikett, a protokoll, az etika, a diplomácia értelmezése, szükségessége.
- 15.16. A viselkedéskultúra az ókori keleti társadalmakban, Mezopotámiában, Izraelben, Indiában, Kínában, az ókori Egyiptom, Perzsia, és a görög városállamok területén.
- 15.17. A viselkedéskultúra a Római Birodalomban, a Nyugati Gót Birodalomban, a Bizánci Birodalomban.
- 15.18. A lovagi kultúrák, a kora középkori királyi udvarokban, a klasszikus spanyol etikett a 16. században, a francia etikett fénykora, a 17. században XIV. Lajos udvarában, a kora kapitalista polgári társadalmakban.
- 15.19. Az illem, etikett, protokoll alapszabályai és gyakorlata napjainkban. (Bemutatkozás, bemutatás, megszólítás, társalgás, viselkedés a nyilvánosság előtt, ápoltság, öltözködés; ajándékozás (állami, hivatali, magán), rangsorolás, ültetési rend, meghívás, meghívók.)
- 15.20. Kommunikáció-és viselkedéskultúra az Egyesült Államokban, Kínában, és az arab nyelvterületeken.
16. **A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése:** 2. félév
17. **A foglalkozásokon való részvétel követelményei, elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás pótlásának lehetősége:** 3 hiányzás elfogadott, a távolmaradás pótlása az előadó által meghatározott feladattal teljesíthető.

18. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: A tanulmányi munka alapja az előadások rendszeres látogatása.

19. Az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei (a félév végi aláírás követelményei, a félév végi számonkérések módja, formája, típusa, vizsgakövetelmények): a félév végi aláírás feltétele az előadások látogatása a 16. pontban rögzített feltételek szerint, 1 zárthelyi dolgozat (ZH) megírása, és egy 3 oldalas házi dolgozat elkészítése. Az osztályzat és a kredit félévközi és félév végi értékelés formájában szerezhető meg, az előadások anyaga és a megadott kötelező irodalom kijelölt részei alapján, szóbeli beszámolón és zárthelyi dolgozattal.

A félévközi ZH maximális pontszáma 11 pont, ami 11 feladattal érhető el. A rész megoldások esetén mérlegelésre kerül annak értékelhetősége. A ZH-n „Megfelelt” értékelést kell elérni, ami minimálisan 6 pont megszerzésével lehetséges.

A félévközi házi dolgozat elkészítésével „Megfelelt” értékelést kell elérni, ami a kiválasztott háború megadott szempontok szerinti elemzésével érhető el.

A félév végi a ZH maximális pontszám értéke 30 pont, ami 5 azonos súlyú, egyenként 6 pontos feladat hibátlan megoldására adható. A rész megoldások pontértékét mindig az adott válaszok határozzák meg. Amennyiben a dolgozatra kapott összpontszám kevesebb, mint 15, azt a zárthelyi dolgozatot meg kell ismételni.

A zárthelyi dolgozat értékelése: 30–27 pont 5 (jeles),

26-23 pont 4 (jó),

22-19 pont 3 (közepes),

18-15 pont 2 (elégséges).

A ZH megírása az utolsó foglalkozásra tervezett, pótlására a szorgalmi időszak utolsó hetén, egyeztetett időpontban van lehetőség. A szóbeli beszámolóra az aláírás megszerzése után a vizsgaidőszakban van lehetőség.

A félév végi szóbeli beszámolón a kontaktórákon elhangzottak és a kötelező olvasmányok kerülnek számonkérésre, először beugró kérdések formájában, majd tételhúzással.

A végső értékelés a félév végi ZH és a félév végi szóbeli beszámoló eredményének az átlaga.

20. Irodalomjegyzék (magyarul):

20.1. Kötelező irodalom:

1. Bertényi Iván: *A magyar Szent korona – Magyarország címere és zászlaja.* Budapest, Kossuth, 1996.
2. Clair Vilmos: *Magyar párbaj (Párbajkódex. Általános határozatok.)*, Budapest, Osiris, 2002.
3. Wills, Gary: *Mi az igazságos háború?* In *Beszélő (9)*, 2004 december.
<http://beszelo.c3.hu/cikkek/mi-az-igazsagos-haboru>
4. „Kommunikációkultúra”, szerk.: Vincze Lajos, Bp., ZMNE, 2004.
5. „Kommunikációkultúra szöveggyűjtemény”, szerk.: Vincze Lajos, ZMNE, 2006.
6. Fleischmidt Margit: *Multikulturalizmus.* Osiris Kiadó, Bp., 1997.

20.2. Ajánlott irodalom:

1. Walzer, Michael: *Just and Unjust Wars*, New York, Basic Books, 1977 (több kiadás).
2. Boda Mihály: Az akarattól a tettig: a parancsteljesítés erkölcsi szerkezete. In *Hadtudomány* (26), 2016/3-4.
3. Boda Mihály: A katonai vezetés erkölcsi és morális elemei. In *Hadtudomány* (25), 2015, E-szám.
4. Boda Mihály: Az erkölcs és a morál katonai jelentősége. In *Honvédségi Szemle* (145), 2017/4.
5. Boda Mihály: Célzott emberölés és igazságos háború. In *Hadtudomány* (25), 2015/3-4.
6. Boda Mihály: Bátorság és távolság. In *Hadtudomány* (26: különszám), 2016.
7. Falkné Dr. Bánó Klára: Kultúraközi kommunikáció. Püski Kiadó, Bp., 2001.
8. Görög Ibolya: Viselkedéskultúra. Libri Könyvkiadó, Bp., 2008.
9. Dr. Sille István: Illem, etikett, protokoll. Akadémiai Kiadó, Bp., 2015.

21. Irodalomjegyzék (angolul):

21.1. Mandatory literature:

1. Bertényi Iván: *A magyar Szent korona – Magyarország címere és zászlaja (The Hungarian Sacra Corona – Coat of arms and flag of Hungary)*. Budapest, Kossuth, 1996.
2. Vilmos: Magyar párbaj (*Párbajkódex. Általános határozatok.*) (*Hungarian Duel*), Budapest, Osiris, 2002.
3. Wills, Gary: Mi az igazságos háború? (*What is Just War Theory?*) In *Beszélő* (9), 2004 december. <http://beszelo.c3.hu/cikkek/mi-az-igazsagos-haboru>
4. *Kommunikációkultúra (Communication Culture)*, szerk.: Vincze Lajos, Bp., ZMNE, 2004.
5. *Kommunikációkultúra szöveggyűjtemény (Communication Culture: An Anthology)*, szerk.: Vincze Lajos, ZMNE, 2006.
6. Fleischmidt Margit: *Multikulturalizmus (Multiculturalism)*. Osiris Kiadó, Bp., 1997.

21.2. Recommended literature:

1. Walzer, Michael: *Just and Unjust Wars*, New York, Basic Books, 1977 (several editions).
2. Boda Mihály: Az akarattól a tettig: a parancsteljesítés erkölcsi szerkezete (*From Will to Act: the Structure of Carrying out Orders*). In *Hadtudomány* (26), 2016/3-4.
3. Boda Mihály: A katonai vezetés erkölcsi és morális elemei (*Ethical and Moral Elements of Military Leadership*). In *Hadtudomány* (25), 2015, E-szám.
4. Boda Mihály: Az erkölcs és a morál katonai jelentősége (*Military Significance of Ethics and Morality*). In *Honvédségi Szemle* (145), 2017/4.
5. Boda Mihály: Célzott emberölés és igazságos háború (*Targeted Killing and Just War*). In *Hadtudomány* (25), 2015/3-4.
6. Boda Mihály: Bátorság és távolság (*Courage and Distance*). In *Hadtudomány* (26:

különszám), 2016.

7. Falkné Dr. Bánó Klára: Kultúraközi kommunikáció (*Communication among Cultures*). Püski Kiadó, Bp.,2001.
8. Görög Ibolya: Viselkedéskultúra (*Culture of Compartment*). Libri Könyvkiadó, Bp., 2008.
9. Dr. Sille István: Illem, etikett, protokoll (*Decency, Etiquett, Protocol*). Akadémiai Kiadó, Bp., 2015.